

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG LEGFELSŐBB BÍRÓSÁGA

Bfv.II.720/2008/5.szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága Budapesten, a 2009. év március hó 26. napján tartott nyilvános ülésen meghozta a következő

v é g z é s t :

A közúti baleset gondatlan okozásának vétsége miatt a terhelt ellen folyamatban volt büntetőügyben a terhelt által védője útján benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálván, a Pesti Központi Kerületi Bíróság 7.B.36.627/2004/27. számú ítéletét, valamint a Fővárosi Bíróság 22.Bf.8293/2007/5. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye. Ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

I. A Pesti Központi Kerületi Bíróság a 2007. év április hó 25. napján kihirdetett 7.B.36.627/2004/27. számú ítéletében a terhelt bűnösségét közúti baleset gondatlan okozásának vétségében állapította meg. Ezért őt 100 000 forint pénzbüntetésre ítélte és kötelezte a bűnügyi költség megfizetésére.

A másodfokon eljáró Fővárosi Bíróság a 2008. év március hó 6. napján jogerős 22.Bf.8293/2007/5. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének büntetést kiszabó rendelkezését megváltoztatta. A terheltet 1 évre próbára bocsátotta, egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

Az ítéleti tényállás lényege szerint a terhelt a reggeli órákban a város egyik főútvonalán, a belső forgalmi sávban a megengedett 50 km/óra sebességet túllépve vezette gépkocsiját. A kétirányú, irányonként két-két forgalmi sávból álló út külső sávjában közlekedett egy mentőautó megkülönböztető fény- és hangjelzéssel. A mentőben szállított fekvőbeteg az ágyhoz egy szíjjal volt rögzítve. Az út kereszteződésében a közlekedést forgalomirányító jelzőlámpák szabályozták.

A terhelt a gépkocsiban zenét hallgatott, ezért késve figyelt fel a mentőautó hangjelzésére. Annak ellenére, hogy nem látta a

mentőautót, így csak tudomást szerzett annak közeledéséről, sebességét csupán gázlevétellel csökkentette, és a kereszteződésbe - szabad jelzés mellett - 56-60 km/óra sebességgel behajtott. Ekkor látta meg a kereszteződésbe jobbról betorkolló úton a tilos jelzés miatt várakozó járművek takaró hatásából kibukkanó, a kereszteződésbe kb. 10-15 km/óra sebességgel behaladó mentőautót. Ekkor fékezni kezdett, azonban gépkocsijával 39-43 km/óra sebességgel nekiütközött a kereszteződésen áthaladó mentőautó bal oldalának.

Az ütközés következtében a sértett az ágyról leesett és jobb oldali, IX. bordájának 8 napon túl gyógyuló haránttörését szenvedte el.

Az ítéleti tényállás - az igazságügyi műszaki szakértői véleményt alapul véve - rögzíti, hogy a terhelt gépkocsija azonos reakciópontból lassító fékezéssel 29-35 km/óra sebességről megállítható lett volna.

A bíróság a terhelt terhére róta a KRESZ 26. § (1) bekezdés a) pontjában, valamint a 42. § (1) bekezdésében és a 28. § (2) bekezdés a) pontjában írt közlekedési szabály megszegését. Megállapítása szerint a terhelt szabályszegő magatartása és a baleset eredménye, a sértett 8 napon túl gyógyuló sérülése között okozati összefüggés áll fenn.

A KRESZ 49. § (2) bekezdésében a megkülönböztető jelzéseket használó gépjármű vezetőjének kötelezettségét értékelve ugyanakkor rámutatott arra is, hogy a mentőautó mérsékelt, 10-15 km/óra sebességgel történő haladása miatt a gépkocsi vezetője magatartásával a közlekedés biztonságát, a személy- és vagyon biztonságot nem veszélyeztette, és meggyőződési kötelezettségének is eleget tett.

II. A jogerős ügydöntő határozat ellen a Be. 416. § (1) bekezdés a) pontjában meghatározott okból a terhelt képviselőjében meghatalmazott védője terjesztett elő felülvizsgálati indítványt, és kérte a terhelt felmentését.

Érvelése szerint a terheltnek nem kellett arra számítania, hogy a mentőautó a tilos jelzés ellenére lassítás nélkül úgy halad be a kereszteződésbe, hogy meggyőződési kötelezettségének nem tesz eleget. Nem vitatta, hogy a megkülönböztető jelzést használó jármű vezetője bizonyos közlekedési szabályokat figyelmen kívül hagyhat, de csak akkor, ha magatartásával a közlekedés biztonságát, a személy- és vagyonbiztonságot nem veszélyeztet és meggyőződött arról, hogy a közlekedés többi résztvevője számára az akadálytalan továbbhaladást lehetővé teszi. (KRESZ 49. § (2) bekezdés). A védő szerint e meggyőződési kötelezettség elmulasztása hozzájárult a

balesethez. Ezt a terhelt csak akkor tudta volna elkerülni, ha már a hangjelzés észlelésekor -, anélkül, hogy a járművet ténylegesen látná - vészfékezést alkalmaz. Ez azonban nem elvárható jogi kötelezettség.

A Legfőbb Ügyészség BF.1957/2008. számú írásbeli nyilatkozatában - és képviselője a nyilvános ülésen - a felülvizsgálati indítványt részben a törvényben kizártnak, részben alaptalannak tartva, a megtámadott határozatok hatályában tartására tett indítványt. A KRESZ 42. §-ának (1) bekezdéséhez fűzött miniszteri indokolásra utalással kifejtette, hogy a megkülönböztető fény- és hangjelzés együttes használatára vonatkozó rendelkezés nem menti fel a fokozott figyelem tanúsításának kötelezettsége alól azokat a járművezetőket, akik (például az útkereszteződéshez közeledve, annak be nem látható volta miatt) a megkülönböztető hangjelzést már hallják, de a kék fényű lámpát még nem látják.

A nyilvános ülésen a védő felszólalásában sérelmezte, hogy a mentő gépkocsivezetőjével szemben nem került sor vádemelésre. Számítása szerint a terheltnek a mentőautó hangjelzését meghallva kb. másfél másodperc állt rendelkezésre a fékezésre, holott ekkor még a járművet nem látta. Vélekedése szerint a mentőautó vezetője közlekedési szabályt szegő módon, lassítás nélkül úgy hajtott be a kereszteződésbe, hogy nem győződött meg a személy- és vagyonbiztonság veszélyeztetéséről. Ennek értékelése nélkül a balesetért való felelősség sem tisztázható.

III. A felülvizsgálati eljárásban a Be. 423. §-ának (1) bekezdésében foglaltak értelmében a tényálláshoz kötöttség érvényesül. E korlátozással függ össze, hogy e rendkívüli jogorvoslati eljárásban nem támadható az alapügyben eljáró bíróság tényállás megállapítását eredményező bizonyítékértékelő tevékenysége, illetve a bizonyítás terjedelme sem.

A felülvizsgálati indítványban a védő az irányadó tényállástól eltérő körülményre hivatkozott: állítása szerint a terhelt meggyőződött arról, hogy sem vele azonos irányban mögötte, sem vele szemben nem közlekedik megkülönböztető jelzést használó jármű, és gépkocsijával már a kereszteződésben volt, amikor a sziréna hangját meghallotta, de a mentőt még nem látta.

Ezzel szemben az irányadó tényállás azt tartalmazza, hogy a terhelt a mentőautó hangjelzését a kocsiban szóló zene miatt késve hallotta meg, ennek ellenére a megengedettnél nagyobb sebességét először csupán gázlevétellel csökkentette és csupán ezt követően - késve - kezdett fékezni akkor, amikor már meglátta a jobbról érkező mentőautót. Korábbi sebessége és a késői észlelés miatt lassításával az ütközést már nem tudta elkerülni.

Miután a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítélet tényállását támadó védői érvelést elvetette, az irányadó tényállás figyelembevételével vizsgálta az indítvány anyagi jogi támadását megalapozó érveket. Megállapította, hogy a védő felülvizsgálati indítványának az anyagi jogi jogsértésre történt hivatkozása sem alapos.

A terhelt elbírált magatartásának jogi értékelése körében a KRESZ 42. §-ának (1) bekezdésében írt szabály irányadó: a megkülönböztető hang- és fényjelzésekkel haladó jármű minden helyzetben elsőbbséget élvez, továbbhaladását félrehúzódással és szükséghez képest megállással lehetővé kell tenni. A megkülönböztető fényjelzést használó járművet megközelíteni, illetve mellette elhaladni csak fokozott óvatossággal szabad (KRESZ 42. § (2) bekezdés). Ezt hivatott biztosítani a figyelem felkeltő fény- és hangjelzés is: ezek a megkülönböztetett jármű megjelenése előtt jelzik annak közeledését és lehetőséget adnak a rendkívüli közlekedési helyzetre történő felkészülésre.

A megkülönböztető jelzésekkel haladó jármű vezetőjének a KRESZ számos engedményt ad. A KRESZ 49. §-ának (2) bekezdése szerint a megkülönböztető fény- és hangjelzést együttesen használó gépjármű vezetője - a rendőr és a vasúti átjárót biztosító jelzőberendezések jelzéseit kivéve - a közúti jelzéseket, továbbá a KRESZ 24-43. §-aiban foglalt rendelkezéseket figyelmen kívül hagyhatja, ha magatartásával a közlekedés biztonságát, valamint a vagyon- és személybiztonságot nem veszélyezteti és meggyőződött arról, hogy a közlekedés többi résztvevője akadálytalan áthaladását lehetővé tette.

Mindebből következően a megkülönböztető jelzéssel haladó jármű - a jogszabályban megjelölt és az előbbiekben jelzett kivételektől eltekintve - minden esetben elsőbbséget élvez. A közlekedési korlátok ilyen feloldása természetesen számos helyzetben fokozott veszélyt idézhet elő, ezért a megkülönböztető jelzéssel haladó jármű vezetőjének kerülni kell azokat a manővereket, amelyek a szokásostól eltérő közlekedési viszonyok közt haladó más járművek tekintetében a személy és vagyonbiztonságot közvetlenül fenyegetik. Kötelezettségeit éppen az általa megteremtett különleges közlekedési helyzet teszi szükségessé: elsőbbségének gyakorlása közben kell ügyelnie más közlekedési résztvevők biztonságára és - a megváltozott közlekedési körülmények között - továbbhaladásának biztosítására is.

Ettől eltérő értelmezés esetén a megkülönböztető jelzéseket használó járművek szükséges és indokolt nagyobb sebességgel történő haladása sem lenne biztosítható. A megkülönböztető jelzéssel érkező jármű és a forgalomban résztvevő egyéb járművek egymáshoz való viszonyát speciálisan szabályozó rendelkezések alapvető tartalma a feladatból adódó gyors, a kivételezett járművek forgalmi

elsőbbséggel járó közlekedést hivatott biztosítani. A fény- és hangjelzéssel haladó mentőautó vezetője számíthat a forgalomban résztvevő más járművek kötelező (jogsabályi előírason alapuló) alkalmazkodására, lassítására, kitérésére, lehúzóására, sőt megállására, ám mindezeket értékelve kell óvnia a személy- és vagyonbiztonságot és kell meggyőződnie arról, hogy más járművek a továbbhaladását biztosítják (BH.2003/272.).

A forgalom többi résztvevője a forgalom szokásos rendjének megbontása mellett köteles az áthaladási elsőbbséget félrehúzóással, szükséghez képest megállással biztosítani.

Mindezt egybevetve a tényállásban leírtak jogi értékelésére, ebből adódóan a balesetben közrehatók felelősségére a két jogi előírás együttes értelmezéséből kell kiindulni.

E jogi összefüggések figyelembevételével az alapeljárásban megállapított ítéleti tényállás szerint a balesetet a terhelt közlekedési szabályszegései idézték elő. A megkülönböztető jelzést használó járműnek járó elsőbbséget a terhelt saját figyelmetlensége és mulasztása (késedelmes észlelése, késedelmes és nem hatékony fékezése, a kereszteződésbe való gyors behajtása) miatt nem biztosította.

Mindemellett a Legfelsőbb Bíróság osztotta az alapügyben eljáró bíróságok álláspontját abban is, hogy a mentőautó vezetője a rá vonatkozó speciális szabályoknak megfelelően közlekedett. A megkülönböztető fény- és hangjelzést a kellő időben használta, a kereszteződésbe mindössze 10-15 km/óra sebességgel haladt be. E sebességgel a jelzéseire kellő időben felfigyelő, és a szabályokkal összhangban közlekedő (lassító, lehúzó) járműveket nem veszélyeztette, és nem számíthatott arra, hogy a terhelt 39-43 km/óra sebességgel behalad a kereszteződésbe.

A Legfelsőbb Bíróság mindezeket figyelembe véve megállapította, hogy a terhelt büntetőjogi felelősségét az ügyben eljáró bíróságok a büntető anyagi jog szabályainak sérelme nélkül állapították meg, a megtámadott határozatokat a Be. 426. §-a alapján hatályában tartotta.

A Legfelsőbb Bíróság határozata elleni fellebbezést a Be. 3. §-ának (4) bekezdése kizárja, felülvizsgálatnak pedig a Be. 416. § (4) bekezdés b) pontja alapján nincs helye. Minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt (Be. 418. § (3) bekezdése), a más által azonos tartalommal előterjesztett felülvizsgálati indítvány benyújtását a Be. 421. § (3) bekezdése zárja ki.

Budapest, 2009. év március hó 26. napján

*Dr. Schäfer Annamária s.k. a tanács elnöke, Dr. Csere Katalin s.k.
előadó bíró, Dr. Katona Sándor s.k. bíró*